

PRACE NAUKOWE PROFESOR MARII MALEC

Kilkakrotnie mówiłam i pisałam o dokonaniach naukowych, ale także o wyjątkowej osobowości profesor Marii Malec, nigdzie natomiast dotąd nie była publikowana jej bibliografia, dlatego chcemy ją w tym miejscu przedstawić. Bez zbędnych słów i odwoływania się do podejmowanych przez Marię Malec tematów, bibliografia najlepiej i najpełniej przedstawi twórczość znanej środowisku językoznawczemu onomastki, związanej najpierw z Zakładem Językoznawstwa, później z Instytutem Języka Polskiego PAN, długoletniej kierowniczką Pracowni Antroponimicznej. Jak wiele razy pisałam, w dużej mierze trudowi profi Malec zawdzięczamy znane w Słowiańszczyźnie dzieło „Słownik staropolskich nazw osobowych”, jego obecny kształt i szybką realizację. Witold Taszycki wiedział, że może powierzyć jej kierowanie zespołem opracowującym słownik jako osobie pracowitej, kompetentnej i niezwykle sumiennej.

Maria Malec od 1991 r. była członkiem redakcji, a od 2015 r. — Rady Naukowej „Onomastików” — pisma zajmującego się problematyką nazw własnych, które się pragnie odwdziżyć za to, co wniosła do polskiej onomastyki: wiedzę leksykograficzną, leksykologiczną, onomastyczną, ale też gramatyczną, a przede wszystkim słowotwórczą. Wzorem dla niej były prace jej mistrzów, a było ich wielu. Wymienię tu dwóch najważniejszych: Witolda Taszyckiego i Tadeusza Milewskiego. Dziękujemy jej za liczne prace, których tytuły wraz z notami bibliograficznymi podajemy poniżej; prace wydawane przez Ossolineum, Instytut Języka Polskiego, referaty wygłaszane na konferencjach i potem publikowane, artykuły i recenzje ogłaszane w księgach jubileuszowych, tomach pokonferencyjnych, ale też w „Onomastikach”. Poniższa bibliografia ze względów oczywistych nie zawiera wielu, pisanych z życzliwością, cierpliwością i znawstwem tematów recenzji wydawniczych, a także recenzji prac doktorskich i opinii merytorycznych.

Tytuły prac Marii Malec, ułożone chronologicznie, pokazują jej zainteresowania i drogę naukową — od dociekań dotyczących struktury imion dwuczłonowych, odniesionej do wzorów prasłowiańskich i indoeuropejskich, budowy staropolskich imion zdrobniałych i skróconych, do aksjologii, wyznaczników kulturowych, ale też tajemnic, magii i tabu zawartych w imionach.

Często się zastanawiam nad przyczynami wyboru językoznawstwa jako specjalizacji przez dwudziestokilkuletnią Marię Malcównę. Czy dokonała tego wyboru dlatego, że zainteresowały ją zajęcia na seminarium prowadzonym przez prof. Kazimierza Nitscha, przez którego została doceniona przyjęciem artykułu do druku w „Języku Polskim” w 1956 r.? Czy — o czym pisałam — z powodu włączenia Jej do prac leksykograficznych przez prof. Taszyckiego? Współpraca ta zaowocowała nie tylko pracami zespołowymi, ale i monografiami będącymi wzorem dla innych. Wszechstronne opisy antroponimów staropolskich i późniejszych stanowią wkład do słowotwórstwa i historii języka polskiego, a zarazem do kultury (autorski udział w encyklopediach onomastycznych — polskiej i słowiańskiej). Zamieszczone w bibliografii tytuły prac opublikowanych przez Marię Malec potwierdzają, że zajmowała się ona nie tylko antroponimią, która była jej najbliższa, ale także toponimią. Wystarczy wymienić popularnonaukowy „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Polski”, w przedmowie do którego autorka pisze: „Objaśnienie nazw geograficznych wymaga rozległej wiedzy językoznawczej, historycznej i żmudnej pracy”. Żmudna, ale też pełna twórczej pasji praca towarzyszy prof. Malec do dziś. Pracuje nieprzerwanie, podejmując wciąż nowe tematy. Wystarczy spojrzeć na prace opublikowane przez nią w ostatnich latach.

Wspominałam o walorach osobistych Marii Malec. Rzadko się spotyka ludzi tak chętnych do niesienia bezinteresownej pomocy, przede wszystkim naukowej. Jej pogoda, uśmiech, życzliwość w stosunku do ludzi, a jednocześnie sprawiedliwa ocena dokonań innych, zachęcanie ich do pracy są godne podziwu i naśladowania.

Aleksandra Cieślíkowa

Przedruk za: „Onomastica”, LIII, 2008/2009, s. 249–250.

BIBLIOGRAFIA PRAC NAUKOWYCH PROFESOR MARII MALEC

1953

[z H. Sławińską] Indeks wyrazów i form, [w:] Mikołaj Rej, Krótka rozprawa między trzema osobami panem, wójtem a plebanem, oprac. K. Górski, W. Taszycki, Biblioteka Pisarzy Polskich, seria B, nr 1, Wrocław, s. 213–280.

1956

Archaizmy I koniugacji I klasy w języku polskim, *Język Polski* XXXVI, s. 325–346.

[z H. Sławińską; autorka hasła *Uprzejmy*] Zeszyt próbny Słownika polszczyzny XVI wieku, Wrocław.

1959

O imieniu *Bronisław*, *Język Polski* XXXIX, s. 209–210.

1960

Indeksy: 1. Wykaz rzeczowy, 2. Wykaz omówionych wyrazów, 3. Wykaz autorów, [w:] Bibliografia onomastyki polskiej do roku 1958 włącznie, oprac. W. Taszycki przy współudziale M. Karasia i A. Turasiewicza, Kraków, s. 282–335.

1961

Staropolskie imiona dwuczłonowe męskie z przyrostkami zdrabniającymi, *Onomastica* VII, s. 281–289.

1965

[autorka części haseł] Słownik staropolskich nazw osobowych, red. W. Taszycki, t. I: A–D, Wrocław 1965–1967.

1966

[rec.] G. Schlimpert, Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen Deutschlands, *Deutsch-slawische Forschungen zur Namenkunde und Siedlungsgeschichte* 17, Berlin 1964, 83 s., *Onomastica* XI, s. 345–347.

1968

[autorka części haseł] Słownik staropolskich nazw osobowych, red. W. Taszycki, t. II: E–Ki, Wrocław 1968–1970.

Kontynuacja tematów nominalnych na *-i* w staropolskich imionach dwuczłonowych, [w:] *Symbolae philologicae in honorem Vitoldi Taszycki*, [red. S. Hrabec i in.], Wrocław, s. 218–222.

[polemika] „Niezwykłe” imiona (Ex re pracy: T. Okińczyc, Przyczynek do imion staropolskich z materiału rot sądowych, *Slavia Occidentalis* XXV, s. 67–74), *Onomastica* XIII, s. 323–326.

1971

[autorka części haseł] Słownik staropolskich nazw osobowych, red. W. Taszycki, t. III: Kl–M, Wrocław 1971–1973.

Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych, *Prace Onomastyczne* 17, Wrocław, 186 s.

Recenzje: Z. Brocki, *Pomerania* VIII, 1972, nr 2, s. 80–83.

E. Eichler, *Onomastica* XVIII, 1973, s. 336–339.

M. Karpluk, *Język Polski* LIII, 1973, s. 237–240.

A. Bańkowski, W sprawie semantyki imion złożonych (Refleksje nad książką M. Malcówny), *Onomastica* XXI, 1976, s. 307–316.

E. Dickenmann, *Beitrage zur Namenforschung, Neue Folge* XI, 1976, s. 178–182.

1972

Indeksy: 1. Wykaz autorów, 2. Wykaz omówionych wyrazów, [w:] Bibliografia onomastyki polskiej od roku 1959 do roku 1970 włącznie, oprac. W. Taszycki przy współudziale M. Karasia i A. Turasiewicza, Warszawa–Kraków, s. 335–390.

1974

[autorka części haseł] Słownik staropolskich nazw osobowych, red. W. Taszycki, t. IV: N–R, Wrocław 1974–1976.

Dwuczłonowe przezwiska i przydomki staropolskie, *Onomastica XIX*, s. 191–228.

1975

Polskie nazwy miejscowe z negacją *nie-*, *Zpravodaj Mistopisné komise ČSAV XVI*, s. 280–291.

Staropolskie nazwy osobowe z negacją *nie* oraz z przyimkami *b(i)ez*, *brzez*, *przez*, *Polonica I*, s. 259–307.

1976

[rec.] T. Skulina, Staroruskie imiennictwo osobowe, cz. I–II, Wrocław, 1973–1974, 150 + 239 s., *Onomastica XXI*, s. 274–284.

1977

[autorka części haseł] Słownik staropolskich nazw osobowych, red. W. Taszycki, t. V: S–U, Wrocław 1977–1980.

Staropolskie bezsufiksalne nazwy osobowe z prepozycjami i z negacją, cz. 1, *Onomastica XXII*, s. 51–77.

[rec.] F. Kopečný, *Průvodce našimi jmény*, Praha 1974, 149 s., *Onomastica XXII*, s. 309–312.

1978

État des recherches sur l’anthroponymie polonaise, [w:] *L’Onomastique polonaise. Aperçu général rédigé, sous la direction de M. Karaš et K. Rymut*, Louvain, s. 22–32; przedruk w: *Onoma XXII*, s. 728–738.

Staropolskie bezsufiksalne nazwy osobowe z prepozycjami i z negacją, cz. 2, *Onomastica XXIII*, s. 183–213.

[rec.] H. Fros, F. Sowa, *Twoje imię. Przewodnik onomastyczno-hagiograficzny*, Kraków 1976, 477 s., *Język Polski LVIII*, s. 366–370.

1979

- Rodzimy wzór derywacyjny a zapożyczone imiona osobowe, [w:] *Opuscula polono-slavica* [Munera linguistica Stanislao Urbańczyk dedicata; red. J. Safarewicz i in.], Wrocław, s. 221–224.
- [rec.] J. Rieger, Imiennictwo ludności wiejskiej w ziemi sanockiej i przemyskiej w XV w., *Prace Onomastyczne* 26, Wrocław, 40 s. + 30 map, *Onomastica XXIV*, s. 286–288.
- [spraw., z M. Karpluk] XIII Światowy Kongres Onomastyczny (Kraków, 21–25 sierpnia 1978), *Język Polski* LIX, s. 143–146.

1980

- [rec.] G. Schlimpert, Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen zur deutschen Geschichte, *Deutsch-slawische Forschungen zur Namenkunde und Siedlungsgeschichte* nr 32, Berlin 1979, 271 s., *Onomastica XXV*, s. 274–279.
- [spraw.] I Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna (Szczedrzyk, 28–29 września 1979 r.), *Język Polski* LX, s. 218–221.

1981

- [autorka części haseł] *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. VI: V–Ż, Wrocław 1981–1983.
- Staropolska antroponomia w pracach Witolda Taszyckiego, *Poradnik Językowy*, zesz. 7, s. 379–388.

1982

- Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych, Wrocław, 220 s.
- Recenzje: E. Breza, *Zpravodaj Místopisně komise CSAV XXIV*, 1983, s. 375–378.
A. Bańkowski, *Onomastica XXIX*, 1984, s. 267–284; odpowiedź M. Malec, tamże, s. 284–290.
E. Breza, *Onomastica XXIX*, 1984, s. 260–266.
W. Wenzel, *Namenkundliche Informationen* 47, 1985, s. 81–82.
J. Spal, *Zpravodaj Místopisně komise CSAV XXVII*, 1986, s. 172–173.
- Ursprung und Funktion des Exponenten des weiblichen Paradigmas in den alt-polnischen männlichen Rufnamen, [w:] *Proceedings of the 13th International Congress of Onomastic Sciences* (Cracow, August 21–25, 1978), vol. II, ed. K. Rymut, Warszawa–Kraków, s. 95–100.
- Z antroponomii staropolskiej. Stan i perspektywy badań w Pracowni Antropomicznej, *Onomastica XXVII*, s. 223–229.

1984

- [autorka części haseł] *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. VII: Supplement A–Ż, oprac. pod kier. M. Malec, Wrocław 1984–1987.

[polemika] Polemika z Andrzejem Bańkowskim [por. A. Bańkowski, W sprawie semantyki staropolskich imion dwuczłonowych, *Onomastica XXI*, 1976, s. 307–316, oraz tegoż, rec. pracy M. Malec: Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych, *Onomastica XXIX*, 1984, s. 267–284], *Onomastica XXIX*, s. 284–290.

[rec.] Proceedings of the 13th International Congress of Onomastic Sciences (Cracow, August 21–25, 1978), *Poradnik Językowy*, zesz. 7, s. 451–154.

1986

Wpływ kultury zachodnioeuropejskiej na imiennictwo staropolskie, *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego XXXII*, s. 177–182.

[rec.] M. Grković, Imena u Dečanskim hrisovuljama, Novi Sad 1983, 220 s. + mapa, *Onomastica XXX*, s. 295–301.

[spraw.] IV Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna (Gdańsk, 26–28 września 1983), *Onomastica XXX*, s. 332–337.

1987

Elementy germańskie w imiennictwie chrześcijańskim średniowiecznej Polski, *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego XXXIII*, s. 137–141.

1988

Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce jako odbicie uniwersalistycznych cech ówczesnej kultury, [w:] V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna (Poznań 3–5 września 1985). Księga referatów, red. K. Zierhoffer, Poznań, s. 197–202.

Uwagi onomasty do warsztatu pracy historyka mediewisty, [w:] *Onomastyka w dydaktyce szkolnej i społecznej. Materiały z VI Konferencji Onomastycznej*, red. E. Homa, Szczecin, s. 225–233.

1989

[rec.] J. Bubak, Proces kształtowania się nazwiska mieszczańskiego i chłopskiego, Kraków 1986, 272 s., *Onomastica XXXIV*, s. 271–276.

1990

Onomastyczne sygnały obecności elementów europejskiej kultury literackiej w średniowieczu polskim, [w:] *Polszczyzna średniowieczna i renesansowa*, red. M. Kamińska, *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica* 23, s. 95–102.

1992

- Imiona chrześcijańskie o cechach wschodniosłowiańskich w Słowniku staropolskich nazw osobowych, [w:] Dzieje Lubelszczyzny 6: Między Wschodem a Zachodem, cz. 4: Zjawiska językowe na pograniczu polsko-ruskim, red. J. Bartmiński, M. Łesiów, Lublin, s. 52–60.
- Miejsce imion biblijnych w antroponimii polskiej, [w:] Biblia a kultura Europy, red. M. Kamińska, E. Malek, Łódź, s. 86–94.

1993

- [red., z A. Cieślukową] Indeks a tergo do Słownika staropolskich nazw osobowych, Kraków, 260 s.
- [z A. Cieślukową] Antroponomastykon XVI–XVIII w. (Zasady zbierania materiału), *Onomastica XXXVIII*, s. 301–305.
- Dobór znaczeniowy członów imiennych w słowiańskich imionach złożonych, *Namenkundliche Informationen, Beiheft 17: Anthroponymica Slavica*, hrsg. v. W. Wenzel, Leipzig, s. 30–36.
- Funkcje imion staropolskich w poezji romantycznej, [w:] *Onomastyka literacka. Materiały z VIII Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej*, red. M. Biolik, Olsztyn, s. 113–119.
- Imiona genetycznie łacińskie w chrześcijańskiej antroponimii staropolskiej, *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica* 27, s. 157–164.
- Czy nazwy przysiółków *Puzie*, *Sudoly*, *Dule*, *Spie* to nazwy patronimiczne?, *Język Polski* LXXIII, s. 158–160.

1994

- Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce, *Prace Instytutu Języka Polskiego* 94, 462 s.
- Recenzje: E. Kowalczyk, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej* XLIV, 1996, s. 220–221.
M. Tarasiuk, *Białostoczczyzna*, nr 4, 1996, s. 122–123.
W. Wenzel, *Namenkundliche Informationen* 69, 1996, s. 157–161.
K. Zierhoff, *Poznańskie Studia Polonistyczne* III (XXIII), 1996, s. 256–261.
- Imiona chrześcijańskie o rodowodzie słowiańskim w Polsce, [w:] *Studia Historycznojęzykowe* I, red. M. Kucala, Z. Krążyńska, Kraków, s. 65–71.
- Wyjaśnienia dotyczące tytułu: „Słownik staropolskich nazw osobowych” (w związku z artykułem J. Matuszewskiego: *Czy Słownik staropolskich nazw osobowych?*, *Język Polski* LXXIV, s. 376–378), *Język Polski* LXXIV, s. 378–379.
- Z fonetyki zapożyczeń. Obce *r* przed samogłoskami przednimi w polskich imionach osobowych. *Zeszyty Naukowe Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Gdańskiego. Filologia Polska, Prace Językoznawcze* 19–20 [Profesorowi Edwardowi Brezie w 60. rocznicę urodzin...], Gdańsk, s. 165–168.

1995

[red., z A. Cieślukową i K. Rymutem] Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. 2: Nazwy osobowe pochodzenia chrześcijańskiego, oprac. M. Malec, Kraków, XXIII + 150 s.; cz. 6: Nazwy heraldyczne, oprac. M. Bobowska-Kowalska, Kraków.

Staropolskie warianty imienia *Agnieszka* na tle słowiańskim, *Acta onomastica* XXXVI, Praha, s. 134–137.

1996

Fleksja imion zapożyczonych. Zjawiska wybrane, [w:] *Studia Historycznojęzykowe II: Fleksja historyczna*, red. M. Kucala, W. R. Rzepka, Kraków, s. 79–91.

Kształtowanie się kategorii imienia w polskim systemie antroponimicznym (zarys problematyki), [w:] *Antroponimia słowiańska*, red. E. Wolnicz-Pawłowska, J. Duma, Warszawa, s. 215–221.

O imionach i nazwiskach w Polsce. Tradycja i współczesność, *Biblioteczka Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego* 23, Kraków, 76 s.

Rozwój pojęcia „imię chrześcijańskie”, [w:] 12. slovenská onomastická konferencia a 6. seminár „Onomastika a škola” (Prešov, 25.–26. oktobra 1995). *Zborník referátov*, zost. M. Majtan, F. Rušćak, Prešov, s. 185–188.

1997

[red., z A. Cieślukową i K. Rymutem] Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. 3: Odmiejscowe nazwy osobowe, oprac. Z. Kaleta przy współudziale E. Supranowicz i J. Szymowej, Kraków; cz. 4: Nazwy osobowe pochodzące od etników, oprac. E. Supranowicz, Kraków; cz. 5: Nazwy osobowe pochodzenia niemieckiego, oprac. Z. Klimek, Kraków.

Przydomki hagiomiczne w funkcji samodzielnych imion osobowych, [w:] *Onomastyka i dialektologia*, red. H. Popowska-Taborska, J. Duma, Warszawa, s. 181–186; wersja skrócona: *Polska Akademia Nauk. Działalność Naukowa. Wybrane Zagadnienia* 10, Warszawa 2000, s. 29–31.

1998

Początki słowiańskich imion w formie imiesłowów biernych, [w:] *Prasłowiańszczyzna i jej rozpad*, red. J. Rusek, W. Boryś, Warszawa, s. 305–312.

Zjawisko geminacji w polskiej antroponimii, [w:] *Najnowsze przemiany nazewnictwa*, red. E. Jakus-Borkowa, K. Nowik, Warszawa, s. 299–305.

[rec.] J. Pleskalová, *Tvořem nejstarších českých osobních jmen*. *Spisy Masarykovy univerzity v Brně, Filozofická Fakulta* 317, Brno 1998, 158 s., *Onomastica* XLIII, s. 360–366.

Etnonimy. Nazwy narodowości. Nazwy mieszkańców, [w:] Polskie nazwy własne. Encyklopedia, red. E. Rzetelska-Feleszko, Warszawa–Kraków, s. 181–188.
Imiona, [w:] Polskie nazwy własne. Encyklopedia, red. E. Rzetelska-Feleszko, Warszawa–Kraków, s. 97–118.

1999

[z A. Cieślukową] Kryteria włączania nazwisk z ziem pogranicznych do opracowania „Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII wieku”, [w:] Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych, red. Z. Abramowicz, L. Dacewicz, Białystok, s. 68–74.
Najdawniejsze polskie imiona apotropeiczne, *Acta onomastica* XL [Věnováno k 100. výročí narození PhDr. Jana Svobody, DrSc.], s. 124–130.
Onomastyka w badaniach Profesor Marii Karpluk, *Onomastica* XLIV, s. 193–199.
[rec.] L. Selimski, Christijanskite imena u bŭlgarskite katolici. Problemi na usvojavaneto, Katowice 1999, 204 s., *Onomastica* XLIV, s. 158–160.

2000

[red., z A. Cieślukową i K. Rymutem] Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. 1: Odaplatywne nazwy osobowe, oprac. A. Cieślukowa przy współudziale J. Szymowej i K. Rymuta, Kraków.
Adaptacja obcych nazw własnych w „Rozmyślaniu przemyskim”, [w:] *Studia Historycznojęzykowe III: Rozwój polskiego systemu językowego*, red. K. Rymut, W. R. Rzepka, Kraków, s. 329–333.
Nazwy godności, urzędów i stanowisk kościelnych w antroponimii i toponimii polskiej, [w:] *Inspiracje chrześcijańskie w kulturze Europy. Materiały z konferencji 11–14 maja 1999 r.*, red. E. Woźniak, cz. 1, Łódź, s. 75–90.
Obraz rodziny w słowiańskich imionach złożonych, [w:] *Słowiańskie composita antroponimiczne*, red. S. Warchoń, *Rozprawy Sławistyczne UMCS* 16, s. 181–188.
Odbicie wierzeń naszych przodków w imionach słowiańskich (Imiona złożone z członami: *Bogo-*, *Boru-*, *-bog*), [w:] *Onomastyka polska a nowe kierunki językoznawcze. Księga jubileuszowa w 70. rocznicę urodzin Profesor Marii Malec. Materiały z XI Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej (Bydgoszcz–Pieczyska, 15–17 czerwca 1998)*, red. M. Czachorowska, Ł. Szewczyk, Bydgoszcz, s. 313–322.
Raj i piekło w toponimii Polski, [w:] *Onomastické práce IV: Sborník rozprav k sedmdesátým narozeninám univ. profi PhDr. Ivana Lutterera, CSc., Praha*, s. 280–285.
Wspomnienie o Profesorze Witoldzie Taszyckim (1898–1979), [w:] *Onomastyka polska a nowe kierunki językoznawcze. Materiały z XI Ogólnopolskiej*

Konferencji Onomastycznej (Bydgoszcz–Pieczyska, 15–17 czerwca 1998), red. M. Czachorowska, Ł. Szewczyk, Bydgoszcz, s. 9–12.

2001

Ethnicum *Bawar (Baier)* w nazwiskach Polaków, [w:] *W: świecie słów i znaczeń. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Bogusławowi Krei*, red. J. Maćkiewicz, E. Rogowska, Gdańsk, s. 187–191.

Imię *Świerad* na tle rozwoju imiennictwa prasłowiańskiego i staropolskiego, [w:] *Święty Świerad i jego czasy. Materiały z sympozjum naukowego (Tropie 10–11 lipca 1998)*, red. S. Pietrzak, Nowy Sącz, s. 179–189.

Imię w polskiej antroponimii i kulturze, Kraków, 135 s.

Recenzje: A. Cieślíkowa, *Onomastica XLVI*, 2001, s. 338–341.

K. Czubała, *Poradnik Językowy* 2003, zesz. 4, s. 65–66.

K. Kowalik, *Język Polski LXXXII*, 2002, s. 297–299.

Imiona chrześcijańskie Europejczyków, [w:] *Idee chrześcijańskie w życiu Europejczyka, Materiały z konferencji (15–17 maja 2000)*, cz. I, red. A. Ceglińska, Z. Staszewska, Łódź, s. 329–336.

Nazwy własne kompleksów leśnych w Polsce, [w:] *Toponimia i oronimia*, red. A. Cieślíkowa, B. Czopek-Kopciuch, Kraków, s. 169–176.

2002

[red., z A. Cieślíkową i K. Rymutem] *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. 7: Suplement. Rozwiązanie licznych zagadek staropolskiej antroponimii, wstęp i red. A. Cieślíkowa*, Kraków [tu: autorskie części Indeksu odesłań i uzupełnień].

Imiona, [w:] *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia, t. I*, red. E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa przy współudziale J. Dumy, Warszawa–Kraków, s. 298–303.

Imię *Janusz* w antroponimii i toponimii polskiej, [w:] *Rozmaitości językowe. Ofiarowane profi dr. hab. Januszowi Strutyńskiemu z okazji Jego jubileuszu*, red. M. Skarżyński, M. Szpiczakowska, Kraków, s. 189–194.

Nazwy dni tygodnia w polskiej antroponimii, [w:] *Język w przestrzeni społecznej. [Profesorowi Władysławowi Lubasiowi na siedemdziesiąte urodziny]*, red. S. Gajda, K. Rymut, U. Żydek-Bednarczuk, Opole, s. 309–316.

Prasłowiańskie **slab-* w słowiańskiej onomastyce, [w:] *Dzieje Słowian w świetle leksyki. Pamięci Profesora Franciszka Sławskiego*, red. J. Rusek, W. Boryś, L. Bednarczuk, Kraków, s. 171–175.

[rec.] J. Grzenia, *Słownik imion*, Warszawa 2002, 362 s., oraz: J. Grzenia, *Nasze imiona*, Warszawa 2002, 335 s., *Onomastica XLVII*, s. 229–233.

[rec.] K. Rymut, *Nazwiska Polaków. Słownik historyczno-etymologiczny, t. I: A–K*, Kraków 1999, LXXXI + 504 s.; t. II: L–Ż, Kraków 2001, 772 s., *Onomastica XLVII*, s. 183–188.

Witold Taszycki (1898–1979), [w:] Sylwetki zmarłych członków Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk, [red. L. Starkel], Kraków, s. 186–189.

2003

Nazwy własne a problematyka religijna, [w:] Słowiańska onomastyka. Encyklopedia, t. II, red. E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa, przy współudziale J. Dumy, Warszawa, s. 482–484.

Onomastyka w „Rozmyślanii przemyskim”. *Polonica XXII–XXIII*, s. 345–390.

Słownik etymologiczny nazw geograficznych Polski, Warszawa, 290 s.

Recenzje: A. Cieślíkowa, *Język Polski LXXXIV*, 2004, s. 42–45.

W. Makarski, *Roczniki Humanistyczne LII*, 2004, z. 6, s. 211–219.

R. Mikulski, *Przegląd Geograficzny LXXVI*, 2004, s. 100–101.

R. Mrózek, *Onomastica XLVII*, 2003, s. 189–191.

[rec.] H. Naumann, Die Personennamen der Stadt Grimma/Sachsen. *Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig, Deutsch-slawische Forschungen zur Namenkunde und Siedlungsgeschichte*, Bd. 40, Berlin 2003, 199 s., *Onomastica XLVIII*, s. 275–278.

2004

[z A. Cieślíkową] Czy można polecać „Wielką księgę imion?”, *Dziennik Polski* (Kraków), nr 297, 20 XII.

Nazwy osobowe — ich rodzaje, pochodzenie i funkcje, [w:] *Nazwy własne w języku, kulturze i komunikacji społecznej*, red. R. Mrózek, Katowice, s. 47–63.

Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego. Historia i charakterystyka działalności Towarzystwa od jego założenia w r. 1920 do r. 2004. Spis wydawnictw TMJP, oprac. dla Polskiej Akademii Nauk, www.jezyk-polski.pl

2005

Staropolskie imiona dwuczłonowe w XX wieku. Dziedzictwo i innowacje, *Onomastica L*, s. 217–242.

2006

Działanie analogii w onomastyce, [w:] *Munuscula linguistica in honorem Alexandrae Cieślíkowa oblata*, [red. K. Rymut, K. Skowronek, B. Czopek-Kopciuch, M. Malec], Kraków, s. 289–305.

Wkład krakowskiego językoznawstwa polonistycznego do nauki o imionach osobowych, *LingVaria. Półrocznik Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego I*, nr 1, Kraków, s. 127–137.

45 lat pracy i działalności naukowej Profesor Aleksandry Cieślíkowej, *Onomastica LI*, s. 367–374.

[rec.] Das grosse Vornamenlexikon von Duden, 3., vollig neu bearbeitete Aufl., bearb. von R. und V. Kohlheim, Mannheim 2007, 528 s., Onomastica LI, s. 336–338.

[rec.] K. i Z. Zierhofferowie, Polska a Europa w świetle nazw geograficznych, Poznań 2007, 395 s., Onomastica LI, s. 271–276.

2007

[autorka części artykułów, wykazów oraz bibliografii] Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII wieku, red. A. Cieślíkowa, t. I: A–G, Kraków [tu: artykuły hasłowe na literę A, s. 61–132; wykaz wybranych nazwisk na literę A, wraz z chronologią i geografią, s. 133–143; [z H. Górny] Bibliografia: I. Źródła, II. Literatura, III. Skróty wydawnictw periodycznych, IV. Wykaz źródeł według geografii, s. 18–56].

O nazwach własnych osób i wspólnot w staropolskich przekładach psalterza, [w:] Amoenitates vel lepores philologiae [Wenceslao Durano vulgo Twardzik dicto, septuagenario, tota philologorum turba gratulans dedicat], red. R. Laskowski, R. Mazurkiewicz, Kraków, s. 185–197.

Stopnie otwartości systemu imion w Polsce, [w:] Nowe nazwy własne. Nowe tendencje badawcze, red. A. Cieślíkowa, B. Czopek-Kopciuch, K. Skowronek, Kraków, s. 125–137.

[z A. Cieślíkovą] Nadawanie imion „literackich” w Polsce, Jazykoslovni Zapiski 13, 1–2: Merkujev zbornik, red. S. Torkar, M. Furlan, J. Keber, A. Šivic-Dular, Založba ZRC, Ljubljana, s. 95–102.

Kazimierz Rymut (18 XII 1935–14 XI 2006), Język Polski LXXXVII, s. 1–2.

[z W. Pisarkiem] Osiemdziesięciolecie Profesora Mariana Kucalę, Język Polski LXXXVII, s. 89–90.

[rec.] M. Harvalik, Synchronni a diachronni aspekty české onymie, Praha 2004, 161 s. + 5 map, Onomastica LII, s. 325–330.

2008

Dawne nazwy zawodów typu *kolodziej*, *piwowar* jako baza leksykalna polskich nazwisk, Acta onomastica IL [Věnováno k 70. narozeninám PhDr. Libuše Olivové-Nezbedové, CSc.], s. 227–235.

Formy skrócone staropolskich imion dwuczłonowych oraz rodzime imiona odapelatywne nadawane jako imiona samodzielne w XX wieku, Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis 51. Studia Linguistica III [Pamięci Jana Zaleskiego i Edwarda Klisiewicza], red. T. Szymański, E. Stachurski, S. Koziara, Kraków, s. 209–218.

O nazwach geograficznych w staropolskich przekładach *Psalterza*, [w:] Studia linguistica in honorem Edvardi Breza, [red. J. Trempała i in.], Bydgoszcz, s. 138–148.

Profesor Kazimierz Nitsch (1974–1958) [Sprawozdanie z sesji naukowej w Polskiej Akademii Umiejętności, poświęconej życiu i działalności profesora K. Nitscha w 50. rocznicę śmierci], *Język Polski* LXXXVIII, s. 261–265.

2009¹

[autorka części artykułów i wykazów] *Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w.*, red. A. Cieślíkowa, t. II: H–Mą, Kraków [tu: artykuły hasłowe na literę H, s. 17–50; Wykaz wybranych nazwisk wraz z chronologią i geografiją, s. 51–76; [z H. Górny] Uzupełnienia bibliografii: I. Źródła, II. Literatura, III. Skróty wydawnictw periodycznych, IV. Skróty źródeł według geografii, s. 7–15].

Dopisek onomastyczny do artykułu R. Rosoła o pochodzeniu wyrazu *bachor*, *Język Polski* LXXXIX, s. 336–338 [por. R. Rosół, W sprawie etymologii rzeczownika *bachor*, *Język Polski* LXXXIX, 2009, s. 329–335].

Nazwiska od imion prawosławnych w Polsce, [w:] *W kręgu języka*, red. M. Skarżyński, M. Szpiczakowska, Biblioteka LingVariów 2, Kraków, s. 349–355.

Witold Taszycki (1898–1979), *LingVaria* IV, nr 2 (8), s. 171–178.

2010

Nazwiska polskie z nazwą wodną w tle, [w:] *Symbolae grammaticae in honorem Bogusłai Dunaj*, red. R. Przybylska, J. Kaś, K. Sikora, Kraków, s. 105–117.

Przezwiśka dwuczłonowe zachowane w nazwiskach polskich (stosunek znaczeń pozytywnych do negatywnych), [w:] *Nazwy własne a społeczeństwo*, red. R. Łobodzińska, t. 1, Łask, s. 211–220.

Skąd popularność imienia *Urban* w dawnej Polsce?, [w:] *Język polski — wczoraj, dziś, jutro...*, red. B. Czopek-Kopciuch, P. Źmigrodzki, Kraków, s. 319–324.

2011

[autorka części artykułów i wykazów] *Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w.*, red. A. Cieślíkowa, t. III: Mc–Pi, Kraków [tu: artykuły hasłowe na literę O, s. 187–230; Wykaz wybranych nazwisk wraz z chronologią i geografiją, s. 231–250; [z H. Górny] Uzupełnienia bibliografii: I. Źródła, II. Literatura, IV. Skróty źródeł według geografii, s. 6–7].

[z A. Cieślíkową] *Onomastyka w Instytucie Języka Polskiego PAN w Krakowie: stan obecny, perspektywy badawcze*. *Poradnik Językowy*, zesz. 7, s. 41–55.

¹ Bibliografia prac za lata 1953–2009 za: *Onomastica* LIII, 2008/2009, s. 250–259.

- Prezesa Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, *Język Polski* XCI, s. 6–13.
- Tradycje wierzeniowe w słowiańskiej antroponimii, [w:] *Europa Słowian w świetle socjo- i etnolingwistyki. Przeszłość — terażniejszość*, red. E. Książek, M. Wojtyła-Świerżowska, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis* 90. *Studia Russologica* IV, s. 158–165.
- Tworzenie i funkcja skrótowców od nazw zakonów w Polsce, [w:] *Chrematonomia jako fenomen współczesności*, red. M. Biolik, J. Duma, Olsztyn, s. 319–324.
- [rec.] M. Karpluk, *Staropolskie studia językoznawcze. Rozprawy Wydziału Filologicznego PAU* 79, Kraków 2010, 767 s., *Onomastica* LV, s. 213–216.
- [rec.] R. Kucharzyk, *Słownictwo odantroponimiczne w gwarach polskich*, Kraków 2010, 212 s., *Onomastica* LV, s. 233–235.

2012

- Nazwiska polskie pochodne genetycznie od imion żeńskich, [w:] *W komunikacyjnej przestrzeni nazw własnych i pospolitych. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Robertowi Mrózkowi*, red. I. Łuc, M. Poglódek, Katowice, s. 255–273.
- [rec.] J. David, *Smrđov, Brežnëves a Rychlonožkova ulice. Kapitoly z moderní české toponymie. Mistní jména — uliční názvy — literární toponyma*. Academia, Praha 2011, 333 s., *Onomastica* LVI, s. 237–242.
- [rec.] K. i Z. Zierhofferowie, *Nazwy geograficzne Europy w języku polskim. Dziedzictwo i współczesność*. *Filologia Polska* 129, Poznań 2011, 272 s., *Onomastica* LVI, s. 221–227.

2013

- [autorka części artykułów i wykazów] *Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w.*, red. A. Cieślikowa przy współpracy K. Skowronek, t. IV: Pl–St, Kraków 2013 [tu: artykuły hasłowe na literę Ra–Rzu, s. 101–194, Sig–Siw, s. 256–263; Wykaz wybranych nazwisk wraz z chronologią i geografią, Ra–Rż, s. 195–233; Sig–Siw, s. 314–317].
- Nazwiska od nazw etnicznych typu Rusin, Rusak, Rusek, Rusnak w Polsce*, [w:] *Niejedno ma imię... Prace onomastyczne i dialektologiczne dedykowane Profesor Ewie Wolnicz-Pawłowskiej*, red. E. Dzięgiel, T. Korpysz, Warszawa, s. 277–287.
- [rec.] M. Magda-Czekaj, *Wybrane typy słowotwórcze nazwisk (na -icz, -owicz, -ewicz i z podstawowym -k-) okresu średniopolskiego w ujęciu historyczno-społecznym*. *Prace Instytutu Języka Polskiego PAN* 137, Kraków 2011, 369 s., *Onomastica* LVII, s. 274–280.

[rec.] E. Palinciuc-Dudek, *Nazwiska i imiona Polaków z Kiszyniowa i okolicy w XIX i XX wieku*, Kraków 2011, 310 s., *Onomastica LVII*, s. 271–274.

2014

[z A. Cieślikową] Maria Bobowska-Kowalska (8 V 1931–3 II 2014), *Onomastica LVIII*, s. 29–32.

[z A. Cieślikową] Władysław Lubaś (5 VI 1932–9 I 2014), *Onomastica LVIII*, s. 16–22.

[rec.] K. Zierhoffer, *Pochodzenie nazw miejscowych we Francji w świetle pracy Stéphane'a Gendrona, L'origine des noms de lieux en France. Essai de toponymie 2e édition revue et corrigée* (Éditions Errance, Paris 2008). Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2012, 74 s., *Onomastica LVIII*, s. 413–416.

2015

[autorka części artykułów i wykazów] *Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w.*, red. A. Cieślikowa przy współpracy K. Skowronek, t. V: St–U, Kraków [tu: artykuły hasłowe na literę U, s. 191–231; Wykaz wybranych nazwisk wraz z chronologią i geografiją, s. 232–237].

Kulturowe przyczyny zmian w polskim imiennictwie osobowym (w ujęciu diachronicznym), *Onomastica LIX*, s. 123–136.

Profesor Marian Kucala (2 II 1927–20 X 2014), *Język Polski XCV*, s. 201–207.

2016

[autorka części artykułów i wykazów] *Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w.*, red. A. Cieślikowa, przy współpracy H. Górny i K. Skowronek, t. VI: V–Ż, Kraków [tu: artykuły hasłowe na litery Wil–Woj, s. 64–127; Wykaz wybranych nazwisk wraz z chronologią i geografiją, Wilc–Woj, s. 178–185].

Jubileusz Profesor Aleksandry Cieślikowej, *Onomastica LX*, s. 447–453.

2017

[rec.] K. Zierhoffer, Z. Zierhofferowa, *Słowianie Polabscy w świetle utworzonych przez nich urbonimów*, *Prace Instytutu Filologii Polskiej UAM*, Wyd. Poznańskie Studia Polonistyczne, Poznań 2016, *Prace Instytutu Filologii Polskiej UAM*, Poznań 2016, s. 86, *Onomastica LXI*, s. 300–303.

Prace redakcyjne w czasopismach

Onomastica. Pismo poświęcone nazewnictwu geograficznemu i osobowemu oraz innym nazwom własnym; od 2015: Pismo poświęcone teorii i interpre-

tacji nazw własnych — od 1991 r. członek komitetu redakcyjnego; od 2015 członek Rady Naukowej.
Język Polski. Organ Miłośników Języka Polskiego, od 1913 Kraków, od 2016 r. wydawany jako kwartalnik — od 1998 członek komitetu redakcyjnego.

*Opracowały
Iwona Nobis i Rozalia Przybytek*